

Поліщук О.О., студентка магістратури (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне)

УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В РИНКОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасних умовах кредитна спілка – це невід’ємна та особлива складова фінансової системи ринкового типу. Принципи організації, мета, завдання та функції роблять її відносно відособленою від інших інститутів фінансового ринку, вносять характерні особливості у відносини з ними. Розвиток кредитного ринку в Україні в останні роки відбувається досить активно. В той же час відсутність законодавчих актів, що регулюють деякі питання, вже зараз суттєво стримують його розвиток. Актуальною є також необхідність вирішення питання пільгового оподаткування кредитних спілок як організацій, що забезпечують соціальний захист населення. У більшості країн, де працюють кредитні спілки, вони взагалі не оподатковуються. Ще однією, якщо не найвагомішою, проблемою діяльності кредитних спілок України є неповерненість кредитів також серед переважної більшості населення України, представників державних органів, а часто навіть й працівників окремих кредитних спілок існує недостатнє розуміння соціально-економічної природи цих організацій. Причиною цього стала нечіткість українського законодавства, що регулює діяльність кредитних спілок.

У публікаціях вітчизняних науковців проблеми діяльності кредитних спілок розглядаються з різних позицій. Заслужують на увагу праці таких вчених, як М. Д. Бедринець, Р.Р. Коцовська, М. І. Манилич, Є. Б. Ніколаєв, А. А. Стадник, О. О. Хоменко, М. Б. Чижевська. У працях досліджуються окремі проблеми розвитку кредитних спілок, окреслюються можливі сфери їхньої діяльності з метою підвищення ефективності роботи окремих груп суб'єктів господарювання.

Нормативною базою, що забезпечує сьогодні діяльність кредитних спілок, є Закон України “Про кредитні спілки”, а також типовий статут кредитної спілки, затверджений правлінням Національного банку України. Однак цих документів для створення сприятливих умов роботи спілки недостатньо [3, с.4-5].

Найважливіші сучасні проблеми розвитку кредитних спілок:

1. Недостатній рівень капіталізації;
2. Відсутність діючої інфраструктури фінансової та технічної підтримки;
3. Відсутність ефективного механізму захисту прав членів кредитних спілок;

4. Існування значної кількості кредитних спілок, що у своїй діяльності не дотримуються основних принципів міжнародного кооперативного руху і вимог щодо захисту прав їх членів.

Кредитна спілка – це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні, наданні фінансових послуг шляхом об'єднання грошових внесків членів кредитної спілки. Кредитна спілка є фінансовою установою, виключним видом діяльності якої є надання фінансових послуг. Кредитні спілки як фінансові інституції утворюються тоді, коли в суспільстві виникає попит на певні фінансові послуги, що не надаються іншими структурами, або якщо такі послуги пропонуються на невідгдних, часто неприйнятних умовах. Слід зазначити, що роль і місце кредитних спілок у секторі небанківських фінансових послуг визначається, в першу чергу, не темпами зростання їх активів чи величиною нерозподіленого доходу, який залишається після здійснення усіх необхідних виплат та сплати податків, а правовим статусом, яким вони наділені. Правовий статус кредитних спілок визначений Законом України «Про кредитні спілки» від 20.12.01. Діяльність кредитної спілки ґрунтується на принципах добровільності вступу та свободи виходу з кредитної спілки, рівноправності членів кредитної спілки, самоврядування, гласності. Органами управління кредитної спілки є загальні збори членів кредитної спілки, спостережна рада, ревізійна комісія, кредитний комітет і правління. Загальні збори членів кредитної спілки є її вищим органом управління, Загальні збори членів кредитної спілки можуть приймати рішення з будь-яких питань діяльності кредитної спілки.

Розбудова кредитного ринку сприятиме:

- залученню інвестиційних ресурсів національних та іноземних інвесторів в економіку України;
- підвищенню ефективності діяльності суб'єктів господарювання;
- підвищенню конкурентоспроможності продукції українських суб'єктів господарювання на внутрішньому та зовнішніх ринках;
- підвищенню рівня зайнятості населення;
- зростанню платоспроможного попиту та добробуту населення;
- розвитку ринків фінансових послуг;
- стимулюванню розвитку усіх галузей економіки України.

Отже, для вирішення проблем, які існують в діяльності кредитних спілок в сучасних умовах слід вжити заходів як на державному, так і на регіональному рівнях. Істотним фактором, що сприяє становленню та розвитку кредитної кооперації як повноправного учасника фінансового ринку, є створення якісної нормативної бази, яка регулює діяльність кредитних кооперативів різного рівня. Потрібно створити бюро кредитних

історій для формування єдиної бази позичальників; прискорити процес формування потужних асоціацій.

Також, створення регіональних стабілізаційних фондів зможе спростити доступ кредитної спілки до фінансової допомоги, а відповідна співпраця обласних фондів на державному рівні сприятиме контролю за їх ліквідністю. Для вирішення питання повернення кредитів кредитні спілки можуть не самостійно займатися цим, затрачаючи при цьому значні кошти та час, а частково делегувати ці повноваження єдиному спеціальному органу – Агенції по роботі із проблемними кредитами. Ще одним способом

мінімізації ризику є страхування. Але, на даний момент, кредитні спілки не надто активно співпрацюють зі страховими компаніями. Причинами цього є не вигідні умови співпраці, нечесна робота деяких страхових компаній, необізнаність керівництва кредитних спілок у вигодах страхування тощо.

Особливої уваги потребує питання фермерського кредитування кредитними спілками. Саме цей напрямок у кредитуванні може допомогти виходу з важкої фінансової кризи як селян, так і кредитних спілок. А вкладаючи кошти у вирощування та виробництво – ми вкладаємо кошти у своє майбутнє, як потужної аграрної країни. Тут можна перейняти і міжнародний досвід, який пристосувати до українських реалій.

1. Закон України "Про кредитні спілки" від 20 грудня 2001 р., № 2908 – Ш. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrcu.kiev.ua> 2. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua> 3. Дадашев Б. А., Гриценко О. І. Кредитні спілки в Україні: навч. посібник / Б. А. Дадашев, О. І. Гриценко – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2011. – 196 с. 4. Суслів В. І. Про стан та перспективи розвитку кредитних спілок: Презентація доповіді Голови Держфінпослуг на засіданні Кабінету Міністрів України, 3 лютого 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua> 5. 615 кредитних спілок налічується в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://project.ukrinform.ua> 7. Ф. Опришко, Ф. П. Шульженко, С. І. Шимон та ін.; За заг. ред. В. Ф. Опришка, Ф. П. Шульженка. – К.: КНЕУ, 2003. – 767 с. [Електронний ресурс]. – <http://buklib.net/books/24664/>